

**Համաշխարհայնացումը և սոցիալ-մշակութային
արդի գործընթացները Հայաստանում.
հիմնախնդիրներ և հեռանկարներ**

Գիտաժողովի ծրագիր
ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ
18-19-ը հոկտեմբերի, 2023, Երևան

Գիտաժողովի կազմկոմիտե՝

Միհրան Գալստյան, պ.գ.դ., դոցենտ, ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության
ինստիտուտի էթնոսոցիոլոգիայի բաժնի վարիչ (նախագահ), ՀՀ

Արսեն Բորոխյան, պ.գ.թ., դոցենտ, ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության
ինստիտուտի տնօրեն, ՀՀ

Վիկտոր Աղաջանյան, PhD, պրոֆեսոր, Լոս Անջելեսի Կալիֆոռնիայի համալսարանի
սոցիոլոգիայի ամբիոն և Միջազգային ինստիտուտ, ԱՄՆ

Հարություն Վերմիշյան, ս.գ.թ., դոցենտ, ԵՊՀ սոցիոլոգիայի ֆակուլտետի
սոցիոլոգիայի տեսության և պատմության ամբիոն վարիչ, ՀՀ

Գիտաժողովի կազմակերպիչ՝

ՀՀ ԳԱԱ ՀԱԻ էթնոսոցիոլոգիայի բաժին

Գիտաժողովի քարտուղար՝

Լուսինե Անգելուշ (lusineangelush@gmail.com)

Գիտաժողովը կազմակերպվել է ՀՀ ԿԳՄՄՆ բարձրագույն կրթության և գիտության
կոմիտեի ֆինանսական աջակցությամբ:

Օր առաջին՝ հոկտեմբերի 18, չորեքշաբթի

ՀԱԻ գրադարան, 3-րդ հարկ

09.30-10.20 - Գիտաժողովի մասնակիցների գրանցում

10.30-11.00 - Գիտաժողովի բացման արարողություն

Ելույթներ

Յուրի Սուվարյան, ՀՀ ԳԱԱ հայագիտության և հասարակագիտության բաժանմունքի ակադեմիկոս-քարտուղար, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, տնտ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր

Արսեն Բորոխյան, ՀՀ ԳԱԱ ՀԱԻ տնօրեն, պ.գ.թ., դոցենտ

Միհրան Գալստյան, ՀՀ ԳԱԱ ՀԱԻ էթնոսոցիոլոգիայի բաժնի վարիչ, պ.գ.դ., դոցենտ

Նիստ I. Համաշխարհայնացում և միգրացիոն գործընթացներ

Նիստավարներ՝ Գայանե Հակոբյան, Սյուզաննա Բարսեղյան

(Ձեկուցման համար սահմանված ժամանակը՝ 15 րոպե, հարցերի համար՝ 5 րոպե)

11.00-11.20	Մնա՞լ, թե՞ գնալ: Հայաստանից հնարավոր նոր արտագաղթի սոցիալ-մշակութային հիմնախնդրի շուրջ <i>Միհրան Գալստյան, ՀԱԻ</i>
11.20-11.40	«Հալեպի շուկան»՝ որպես սիրիահայերի ձեռնարկատիրական գործունեության միկրոմոդել <i>Գայանե Հակոբյան, ՀԱԻ</i>
11.40-12.00	Արտագաղթը՝ որպես միջսերնդային հոգեբանական տրավմա (որակական վերլուծություն) <i>Մարիամ Հերզնյան, անկախ հետազոտող</i>
12.00-12.20	Սուրճի ընդմիջում
12.20-12.40	Շիրակի մարզի բնակչության էթնոկրոնական կազմի շարժընթացը <i>Արտաշես Բոյաջյան, ՇՀՀԿ</i>
12.40-13.00	«Դատարկված բնի» համախտանիշ ունեցող ընտանիքներ (էթնոհոգեբանական ուսումնասիրություն) <i>Կարինե Սահակյան, ՇՀՀԿ, Շիրակի պետական համալսարան</i> <i>Ռոզա Հովհաննիսյան, ՇՀՀԿ</i>
13.00-13.20	Հայաստանը ռուսաստանցի ներգաղթյալների ընկալումներում <i>Սոնա Ներսիսյան, ՀԱԻ</i>
13.20-13.40	Այլազգի և հայ ներգաղթյալների ինտեգրման փորձառությունը Հայաստանում. համեմատական կողմեր <i>Լուսինե Տանաջյան, ՀԱԻ</i>
13.40-14.10	Սուրճի ընդմիջում

Նիստ II. Սփյուռքի և հայրենադարձության հիմնախնդիրներ

Նիստավարներ՝ Միհրան Գալստյան, Արման Խաչատրյան

(Զեկուցման համար սահմանված ժամանակը՝ 15 րոպե, հարցերի համար՝ 5 րոպե)

14.10-14.30	Հայրենիքի մասին պատկերացումները Լոս Անջելեսի հայկական համայնքում <i>Նարե Գալստյան, Միրակուզայի համալսարանի Բերթոն Բլատի ինստիտուտ, Նյու Յորք, ԱՄՆ</i>
14.30-14.50	Հայրենադարձություն և ալիա: Համեմատելով հայկական և հրեական փորձառությունները <i>Արման Խաչատրյան, ՀԱԲ</i>
14.50-15.10	Հայաստանի հայրենադարձության քաղաքականության հիմնահարցերն արդի իրողությունների համատեքստում <i>Սյուզաննա Բարսեղյան, ՀԱԲ</i>
15.10-15.30	Մուրճի ընդմիջում
15.30-15.50	Էթնիկ խմբի կազմը և ինքնակազմակերպման ուղիները սփյուռքում <i>Ռուբեն Կարապետյան, ՀԱԲ</i>
15.50-16.10	(Էթնո)Կրոնական վերափոխարկման ուսումնասիրության առանձնահատկությունները համաշխարհայնացման համատեքստում. հնդկական, թուրքական և իռլանդական սփյուռքների փորձի հիման վրա <i>Նելլի Խաչատրյան, ՀԱԲ</i> <i>Սալվինե Մարկոսյան, ՀԱԲ</i> <i>Մարիամ Հարությունյան, ՀԱԲ</i>
16.10-16.30	Համաշխարհայնացման գործընթացի ազդեցությունը ընտանեկան արժեհամակարգի վրա սեփական և այլազգի միջավայրում <i>Աննա Չախմախյան, ՀԱԲ</i>
16.30-17.00	Քննարկում

Օր երկրորդ, հոկտեմբերի 19, հինգշաբթի

ՀԱԲ գրադարան, 3-րդ հարկ

Նիստ III. Համաշխարհայնացում և սոցիալ-մշակութային արդի գործընթացներ

Նիստավարներ՝ Հասմիկ Աբրահամյան, Լուսինե Անգելուշ

(Զեկուցման համար սահմանված ժամանակը՝ 15 րոպե, հարցերի համար՝ 5 րոպե)

11.00-11.20	Կրթված երիտասարդությունը՝ ճանապարհ դեպի ժողովրդավար Հայաստան <i>Անի Ափյան, Քլերմոնթի բարձրագույն համալսարան, ԱՄՆ</i>
-------------	---

11.20-11.40	Վերախմաստավորելով աուտենտիկությունը. Մշակութային գրոսաշրջությունը և բեմականացվող ժառանգության պրակտիկաները հետխորհրդային Երևանում <i>Գարիկ Աթանեսյան, ՀԱԲ</i>
11.40-12.00	Ուտեստի էթնոմշակութային դերը միգրացիայի և համաշխարհայնացման շրջապատւոյտում (ըստ Սյունիքից գրառված նյութերի) <i>Հասմիկ Աբրահամյան, ՀԱԲ</i> <i>Ռոման Հովսեփյան, ՀԱԲ</i>
12.00-12.20	Միգրացիոն գործընթացների ազդեցությունը հետխորհրդային շրջանի հավաքչական մշակույթի վրա (ըստ դաշտային ազգագրական նյութերի) <i>Անժելա Ամրիխանյան, ՀԱԲ</i>
12.20-12.40	Սուրճի ընդմիջում
12.40-13.00	Պրոֆեսիոնալ մշակութային արժեքների փոփոխման միտումների որոշ հարցեր ՀՀ-ում գլոբալիզացիայի համատեքստում <i>Ռուբեն Օհանջանյան, ՀԱԲ</i>
13.00-13.20	Արդի սոցիալ-քաղաքական գործընթացների դրսևորումները մանկական խաղերում <i>Հռիփսիմե Սաստրյան, ՀԱԲ</i>
13.20-13.40	Գլոբալացման դիսկուրսը հայաստանյան ԶԼՄ-ներում <i>Մակիչ Վարդանյան, ՀԱԲ</i>
13.40-14.10	Սուրճի ընդմիջում

Նիստ IV. Ինքնության հիմնահարցեր

Նիստավարներ՝ Ռուբեն Օհանջանյան, Գարիկ Աթանեսյան

(Զեկուցման համար սահմանված ժամանակը՝ 15 րոպե, հարցերի համար՝ 5 րոպե)

14.10-14.30	Հնագիտությունը և ազգայնականությունը (Զորաց քարերի օրինակը) <i>Նժդեհ Երանյան, ՀՊԹ, ՀԱԲ</i>
14.30-14.50	Կոնֆլիկտ և մասնավոր հավաքածու <i>Համազասպ Աբրահամյան, ՀԱԲ, ՀՊԹ</i>
14.50-15.10	Սահմանը և նշանը <i>Անուշ Սաֆարյան, ԵՊՀ</i>
15.10-15.30	Հայաստանի Հանրապետության լեզվական քաղաքականությունն արդի շրջանում <i>Լուսինե Անգելյուշ, ՀԱԲ</i>
15.30-15.50	Սուրճի ընդմիջում
15.50-16.10	44-օրյա պատերազմի հետևանքով Ադրբեջանի կողմից բռնի տեղահանված արցախահայերի մշակութային կյանքին

	մասնակցության սահմանափակումները և ոչ նյութական մշակութային ժառանգության պահպանության մարտահրավերները (Հաղորդի օրինակով) <i>Արմինե Տիգրանյան, ԵՊՀ</i>
16.10-16.30	Ավանդական ու արդիականը դուդուկի համաշխարհայնացման գործընթացում <i>Հռիփսիմե Պիկիչյան, ԵՊՀ, ԱԻ</i>
16.30-16.50	Արցախի մշակութային ժառանգությանն ուղղված քաղաքականության առաջնահերթ խնդիրներն արդի փուլում <i>Համլետ Պետրոսյան, ԵՊՀ, ՀԱԻ</i> <i>Հայկունի Մուրադյան, ԵՊՀ, ՀԱԻ</i>
16.50-17.20	Քննարկում

Հապավումներ

ԱԻ – Արվեստի ինստիտուտ

ԱՄՆ – Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ

ԳԱԱ - Գիտությունների ազգային ակադեմիա

ԵՊՀ - Երևանի պետական համալսարան

ԶԼՄ – Զանգվածային լրատվության միջոց

ԿԳՄՄՆ - Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն

ՀԱԻ - Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ

ՀՀ - Հայաստանի Հանրապետություն

ՀՊԹ - Հայաստանի պատմության թանգարան

ՇՀՀԿ - Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն